

OLIMPIADA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Edycja XIII

[Rok szkolny 2017/2018]

7 grudnia 2017 r.

Test eliminacji szkolnych z kluczem odpowiedziami i komentarzami

1. (1 pkt) Która z rad utrudni rozwijanie umiejętności przedsiębiorczych?
  - a. **W analizie swojej osoby koncentruj się przede wszystkim na słabych stronach.**
  - b. Polub siebie.
  - c. Wyznacz sobie szczegółowe cele.
  - d. Ciesz się z odniesionych sukcesów.

Komentarz:

Skuteczne rozwijanie umiejętności przedsiębiorczych wymaga analizy zarówno naszych mocnych, jak i słabych stron. Koncentrowanie się w większej mierze na mocnych stronach pozwoli nam utrzymać motywację oraz proaktywną postawę do działania. Zbytne koncentrowanie się na słabych stronach może naszą motywację obniżyć. Jak zatem dokonać analizy swoich mocnych i słabych stron, aby osiągnąć możliwie największą efektywność? Po pierwsze: ocena naszych słabych i mocnych stron powinna być realna – uznajemy, że mamy zarówno mocne, jak i słabe strony. Po drugie: zarówno mocne, jak i słabe strony należy traktować kontekstowo. Może się bowiem zdarzyć, że nasza mocna strona w pewnych okolicznościach stanie się naszą słabą stroną. I na odwrót, słaba strona w danym układzie różnych zewnętrznych czynników stanie się mocną cechą, naszym potencjałem, szansą. Zatem umiejętności przedsiębiorcze to umiejętności realnej oceny mocnych i słabych stron w kontekście zewnętrznych szans i zagrożeń. Ważne jest, aby w osiągnięciu wyznaczonych celów dostrzegać odnoszone sukcesy.

***

2. (1 pkt) Potrzeby, które wiążą się z utrzymaniem prawidłowych relacji z innymi ludźmi i poczuciem, że jest się częścią większej wspólnoty, to w hierarchii potrzeb Masłowa:
  - a. potrzeby fizjologiczne,
  - b. potrzeby bezpieczeństwa,
  - c. **potrzeby przynależności,**
  - d. potrzeby uznania.

Komentarz:

Potrzeby przynależności są nazywane również potrzebami społecznymi lub potrzebami afiliacji. Wiążą się z utrzymaniem właściwych relacji z innymi ludźmi i poczuciem, że jest się częścią większej wspólnoty. To zarówno potrzeba bycia zaakceptowanym przez grupę społeczną, jak i potrzeba unikania konfliktów międzyludzkich. Są to potrzeby: akceptacji, miłości, przyjaźni oraz przywiązania ze strony innych. Przykładem realizacji potrzeb afiliacji w pracy może być: dobra atmosfera w zespole pracowniczym, dobre relacje między przełożonymi i podwładnymi.

***

3. (1 pkt) Do podstawowych cech wypalenia zawodowego należy:

- a. wyczerpanie emocjonalne,
- b. brak osobistej satysfakcji z wyników pracy,
- c. brak motywacji do działania,
- d. **każda z powyższych cech.**

Komentarz:

Zespół wypalenia zawodowego może wystąpić jako reakcja jednostki na chroniczny stres emocjonalny związany z działalnością w zawodach, których wspólną cechą jest stały kontakt z ludźmi. Na pojawienie się objawów wypalenia zawodowego narażeni są przede wszystkim: wychowawcy, nauczyciele, lekarze, psychologowie czy menedżerowie.

Do podstawowych cech wypalenia zawodowego należy m. in.: wyczerpanie emocjonalne, brak osobistej satysfakcji z wyników wykonywanej pracy, brak motywacji do dalszego działania.

***

4. (1 pkt) Do narzędzi motywacyjnych materialnych niepieniężnych zalicza się:

- a. prestiż stanowiska,
- b. nagrodę pieniężną,
- c. **możliwość bezpłatnego korzystania z obiektów sportowych,**
- d. pochwałę.

Komentarz:

Narzędzia materialne niepieniężne to świadczenia motywacyjne, które pracownik otrzymuje w innej postaci niż wynagrodzenie pieniężne. Przykładowe narzędzia materialne niepieniężne to:

- telefon komórkowy,
- samochód służbowy,
- laptop,
- podłączenie bezpłatne do Internetu,
- szkolenia,
- zapewnienie pracownikom mieszkania,
- płatny urlop,
- wczasy,
- bezpłatna możliwość korzystania z obiektów sportowych,
- prenumerata prasy i czasopism fachowych.

Premie i nagrody pieniężne to narzędzia materialne pieniężne. Pochwała i prestiż stanowiska to narzędzia niematerialne.

***

5. (1 pkt) Lokata, której oprocentowanie wzrasta wraz z wydłużaniem się czasu przechowywania depozytu, to:
- lokata strukturyzowana,
  - lokata rentierska,
  - lokata o zmiennym oprocentowaniu,
  - lokata progresywna.**

Komentarz:

Lokata progresywna to lokata, której oprocentowanie rośnie z czasem. Zazwyczaj każdy kolejny miesiąc przetrzymywania oszczędności oznacza coraz wyższe odsetki (aż do osiągnięcia ustalonego w umowie maksimum). W przypadku lokaty progresywnej nie trzeba deklarować okresu przechowywania oszczędności, ale też przechowywanie środków przez kilka miesięcy nie jest korzystne – oprocentowanie w pierwszych miesiącach jest zazwyczaj znacznie niższe niż lokaty tradycyjnej.

***

6. (1 pkt) Styl kierowania, w którym kierownik w wysokim stopniu koncentruje się na pracownikach i na zadaniach, to styl:
- bierny,
  - kompromisowy,
  - autokratyczny,
  - pragmatyczny.**

Komentarz:

Styl kierowania to przyjęty przez menedżera sposób wykonywania funkcji kierowniczej. Na styl kierowania wpływa ogół systematycznie stosowanych i utrwalonych przez danego kierownika technik kierowania, sposób oddziaływania na podwładnych, zbiór metod i technik kierowania ludźmi.

Istnieje wiele klasyfikacji stylów kierowania. Jedną z nich jest zaproponowana przez R. Blake'a i J. Mouton klasyfikacja powstała w oparciu o podział na 2 kryteria – nastawienie na pracowników (ludzi, relacje w zespole) oraz nastawienie na zadania (ich klasyfikację z wyróżnionymi najbardziej charakterystycznymi stylami przedstawiono poniżej):

***

7. (1 pkt) Strategią naśladowcy rynkowego według Kotlera nie jest strategia:
- klona,
  - specjalisty,**
  - imitatora,
  - usprawniacza.

Komentarz:

W modelu Kotlera naśladowca to przedsiębiorstwo, którego celem nie jest zagrożenie dominującej pozycji lidera lub pretendenta, ale przechwycenie kompetencji i zwiększenie swojego zysku. Naśladowca nie ponosi kosztów związanych z innowacyjnością. Najczęściej działa podstępnie wprowadzając skopiowane wzory i pomysły produktów lidera po niższej cenie, naśladując sposób prowadzenia marketingu, dystrybucji czy logistyki.

***

8. (1 pkt) Fundusze inwestycyjne, które lokują środki finansowe w bony skarbowe i obligacje z terminem wykupu do jednego roku, to:
- fundusze rynku pieniężnego,**
  - fundusze stabilnego wzrostu,
  - fundusze obligacji,
  - fundusze zrównoważone.

Komentarz:

Jednym z kryteriów podziału funduszy inwestycyjnych jest rozróżnienie ze względu na rodzaj dokonywanych lokat. Według tego kryterium rozróżniamy fundusze:

- akcyjne (przynajmniej 60% posiadanych środków inwestują w akcje spółek giełdowych);
- zrównoważone (również lokują swoje środki w akcje, ale ich udział mieści się w przedziale 40–60%);
- stabilnego wzrostu (inwestują przede wszystkim w najpewniejsze spółki GPW oraz papiery dłużne);
- obligacji (swój portfel inwestycyjny budują głównie w oparciu o bony, obligacje skarbowe i instrumenty dłużne przedsiębiorstw oraz samorządów);
- rynku pieniężnego (lokują środki w krótkoterminowe obligacje Skarbu Państwa i inne krótkoterminowe papiery dłużne).

Podany podział funduszy jest zgodny z podziałem według kryterium ryzyka inwestycji i kryterium przewidywanej stopy zwrotu. Za najbezpieczniejsze uważa się fundusze rynku pieniężnego, które przynoszą nieco wyższe zyski niż inwestycje w lokaty bankowe przy bardzo niewielkim ryzyku. Najbardziej ryzykowne są fundusze akcyjne.

***

9. (1 pkt) Inwestor, który lokuje kilka milionów złotych w nienotowanych na rynku publicznym przedsiębiorstwach we wczesnych fazach rozwoju i wchodzi do nich jako udziałowiec zazwyczaj na 2-7 lat, często wspierając je również w sposób niefinansowy (np. poprzez pomoc w zarządzaniu), to:
- anioł biznesu,
  - bank inwestycyjny,
  - fundusz emerytalny,
  - fundusz *venture capital*.**

Komentarz:

Venture capital (VC) jest typowym rodzajem kapitału finansującym pierwszą fazę cyklu życia przedsiębiorstwa (zarówno na etapie tworzenia, jak i początkowego rozwoju firmy).

Fundusze venture capital to fundusze wysokiego ryzyka, inwestujące w perspektywie kilkuletniej w branże, które charakteryzują się najwyższym wzrostem wartości (ale jednocześnie najwyższym ryzykiem niepowodzenia – w takich branżach kluczowe znaczenie mają prowadzone prace badawczo-rozwojowe, a nigdy nie można ze 100% pewnością przewidzieć ich rezultatów).

***

10. (1 pkt) FOREX to:

- a. **międzynarodowy rynek walutowy, na którym zawiera się kontrakty walutowe,**
- b. stopa oprocentowania pożyczek na rynku międzybankowym,
- c. wskaźnik efektywności inwestycji,
- d. rodzaj kryptowaluty.

Komentarz:

Forex rynek walutowy, na którym zawiera się kontrakty terminowe (nazwa od *Foreign Exchange - FX*). Wartość dziennych obrotów wynosi (w zależności od okresu) od 2 – 4,5 bln dolarów (wartość obrotu ze względu na bardzo duże dźwignie nie równa się wartości zaangażowanych środków – te są ok. 500 razy mniejsze). Forex to rynek OTC (*Over The Counter*), co oznacza, że nie ma jednego miejsca na świecie, gdzie dokonuje się wszystkich operacji na tym rynku i nie ma jednej instytucji regulującej rynek.

***

11. (1 pkt) Analiza pięciu sił Portera pozwala określić:

- a. pięć najbardziej dochodowych produktów przedsiębiorstwa,
- b. rentowność przedsiębiorstwa,
- c. **atrakcyjność sektora, w którym działa przedsiębiorstwo,**
- d. próg rentowności przedsiębiorstwa.

Komentarz:

W modelu 5 sił Portera ocenia się atrakcyjność sektora dokonując wyceny następujących parametrów:

- 1) w jaki sposób kształtuje się konkurencja pomiędzy poszczególnymi producentami w sektorze,
- 2) jakie jest prawdopodobieństwo pojawienia się nowych konkurentów,
- 3) jak duże jest prawdopodobieństwo pojawienia się nowych produktów (substytutów) zaspokajających te same potrzeby konsumentów co produkty oferowane przez przedsiębiorstwa działające w analizowanym sektorze,
- 4) jaką pozycję negocjacyjną posiadają dostawcy,
- 5) jaką pozycję negocjacyjną posiadają klienci.

***

12. (1 pkt) Formą mobbingu w miejscu pracy nie jest:

- a. **upomnienie pracownika za złą pracę,**
- b. utrudnianie pracownikowi komunikowania z otoczeniem,
- c. powierzanie pracownikowi zadań niewspółmiernych do jego kompetencji,
- d. wydawanie sprzecznych poleceń.

Komentarz:

Mobbing jest definiowany jako działania lub zachowania wobec pracownika, które polegają na uporczywym i długotrwałym nękaniu lub zastraszaniu pracownika. Pracownik, który ulega mobbingowi może mieć zaniżoną samoocenę, może czuć się poniżony, izolowany lub eliminowany z zespołu współpracowników. Pracownik, który ucierpiał w wyniku mobbingu może dochodzić od pracodawcy zadośćuczynienia lub odszkodowania.

W przytoczonych w pytaniu zachowaniach upomnienie pracownika za złą pracę to przykład normalnego oddziaływania menedżerskiego. Pozostałe zachowania stanowią formę mobbingu.

***

13. (1 pkt) Liczba osób, które pracodawcy są gotowi zatrudnić w zamian za określone wynagrodzenie, to:
- podaż pracy,
  - popyt na pracę,**
  - zasoby siły roboczej,
  - współczynnik aktywności zawodowej.

Komentarz:

Popyt na pracę to liczba osób, jaką są gotowi zatrudnić pracodawcy.

Na popyt na pracę wpływają między innymi:

- wynagrodzenia pracowników (np. płaca minimalna),
- koniunktura w gospodarce – w okresach ożywienia gospodarczego popyt na pracę wzrasta, w okresie recesji popyt na pracę się zmniejsza,
- popyt na dobra producenta – im większe jest zainteresowanie dobrami produkowanymi przez pracodawcę, tym większe jest jego zapotrzebowanie na pracowników,
- formalizacja rynku pracy – im więcej przywilejów pracowniczych zapewnia prawo, tym bardziej zwiększa się zakres obowiązków pracodawcy, wtedy są oni mniej zainteresowani przyjmowaniem osób do pracy.

***

14. (1 pkt) Marketing mix dla usług nie obejmuje:
- realizatorów usługi,
  - procesu świadczenia usługi,
  - nabywcy usługi,**
  - materialnego dowodu jakości usługi.

Komentarz:

Specyfika usług spowodowała rozwinięcie tradycyjnego marketingu mix (promocja, produkt, dystrybucja, cena) do siedmiu elementów. Do już istniejących zostały dołączone:

- people (ludzie) – personel obsługujący, klient, inni nabywcy,
- process (procesy) – przebieg świadczenia usługi od zainteresowania klienta, poprzez informację, sprzedaż i obsługę posprzedażową,
- physical evidence (świadczenia materialne) – wszystkie wizualne i materialne elementy (budynki, logo, meble, wyposażenie techniczne, ulotki itp.), które dla klientów są dowodem jakości danej usługi.

***

15. (1 pkt) Organem powołanym do sprawowania nadzoru i kontroli przestrzegania prawa pracy, w szczególności przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów dotyczących legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej jest:
- Państwowa Inspekcja Pracy,**
  - Rada Związków Zawodowych,
  - powiatowy urząd pracy,
  - Komisja Trójstronna.

Państwowa Inspekcja Pracy jest organem powołanym do sprawowania nadzoru i kontroli przestrzegania prawa pracy, w szczególności przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów dotyczących legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej.

***

16. (1 pkt) Który z elementów otoczenia nie jest uwzględniany w analizie PEST:
- zmiany prawne,
  - zjawiska gospodarcze zachodzące w danym kraju,
  - zjawiska społeczne,
  - siła oddziaływania dostawców.**

Komentarz:

Analiza PEST to metoda oceny makrootoczenia, czyli grupy czynników, które mogą istotnie wpływać na funkcjonowanie przedsiębiorstwa, jednak przedsiębiorstwo nie jest w stanie wywierać wpływu na czynniki makrootoczenia. W metodzie PEST makrootoczenie dzieli się na otoczenie polityczno-prawne, ekonomiczne, społeczne i technologiczne (pierwsze 3 warianty odpowiedzi). Siła oddziaływania dostawców to element otoczenia konkurencyjnego.

***

17. (1 pkt) Strategią konkurencji jest:
- strategia penetracji,
  - strategia rozwoju produktu,
  - strategia przywództwa jakościowego,**
  - strategia dywersyfikacji.

Komentarz:

Zgodnie z koncepcją Michaela Portera przedsiębiorstwo w odniesieniu do swoich grup produktowych powinno wybrać rodzaj jeden z rodzajów strategii konkurencji:

- przywództwo kosztowe jest strategią ukierunkowaną na utrzymanie niskich kosztów wytwarzania produktów i usług dzięki efektowi skali i doświadczenia oraz standaryzacji asortymentu. Przewaga kosztowa pozwala na konkurowanie ceną i realizację wyższych marż w stosunku do przedsiębiorstw konkurencyjnych.
- przywództwo jakościowe jest strategią ukierunkowaną na zróżnicowanie i dopasowanie produktów do wybranych segmentów rynku w celu wyróżnienia ich od produktów konkurencji. Stworzenie unikalnej oferty produktowej i nastawienie na lepsze spełnianie oczekiwań konsumentów daje możliwość sprzedaży produktów w wyższych cenach niż konkurenci.

Strategia penetracji, rozwoju produktu i dywersyfikacji to strategie rozwoju.

***

18. (1 pkt) Która z kombinacji barier wejścia i wyjścia najkorzystniej wpływa na atrakcyjność sektora?
- niskie bariery wejścia i niskie bariery wyjścia
  - niskie bariery wejścia i wysokie bariery wyjścia,
  - wysokie bariery wejścia i niskie bariery wyjścia,**
  - wysokie bariery wejścia i wysokie bariery wyjścia.

Komentarz:

Bariery wejścia są jednym z kryteriów decydujących o atrakcyjności sektora. Najczęściej rozpatruje się je w podziale na dwie grupy: bariery konkurencyjne (wynikające przede wszystkim ze wcześniejszych działań konkurentów obecnych już w sektorze) oraz bariery biurokratyczne (związane przede wszystkim z działalnością regulacyjną państwa). Do barier konkurencyjnych można zaliczyć między innymi: konieczny zakres działalności, aby uzyskać efekty skali, ograniczenie dostępu do kanałów dystrybucji (np. producenci lodów wstawiając do sklepów detalicznych swoje firmowe zamrażarki utrudniają dostęp innym graczom – ze względu na ograniczenie przestrzeni nie zawsze właściciel zgodzi się na wstawienie kolejnej zamrażarki), czy też wymagany przez odbiorców poziom technologiczny lub jakość produktów, której nowemu podmiotowi ze względu na wcześniejszą nieobecność w sektorze trudniej będzie spełnić.

Im wyższe bariery wejścia, tym sektor jest bardziej atrakcyjny dla przedsiębiorstw obecnych w sektorze. Ale też wysokie bariery wejścia są korzystne dla przedsiębiorstw niebędących w sektorze, ale zamierzających do niego wejść – muszą one ponieść dodatkowe nakłady finansowe na ich sfinansowanie, ale w zamian wykupują „polisę”, która chroni przed napływem do sektora innych graczy.

Bariery wyjścia ograniczają możliwość szybkiego wyjścia z sektora. Dlatego najkorzystniejsza kombinacja barier to niskie bariery wejścia i niskie bariery wyjścia.

***

19. (1 pkt) W 2017 roku pierwsze miejsce w rankingu najbogatszych Polaków „Forbesa” przypadło:

- a. Michałowi Sołowowowi,
- b. Annie Woźniak-Starak i Jerzemu Starakowi,
- c. Zygmuntovi Solorzowi-Żakowi,
- d. **Sebastianowi i Dominice Kulczykom.**

Komentarz:

Pierwszą 10-tkę najbogatszych Polaków w 2017 roku wg Forbes przedstawia poniższa tabela:

Najbogatsi Polacy 2017		
Pozycja	Imię i nazwisko	Majątek (mln PLN)
1	Sebastian i Dominika Kulczyk	14273
2	Michał Sołowow	11814
3	Zygmunt Solorz-Żak	10305
4	Dariusz Miłek	4824
5	Anna Woźniak-Starak i Jerzy Starak	3846
6	Leszek Czarnecki	3579
7	Bogdan i Elżbieta Kaczmarkowie	3349
8	Germán Efromovich	3034
9	Bogusław Cupiał	2349
10	Roman Karkosik	2278

Źródło: <https://www.forbes.pl/100-najbogatszych-polska/2017>

***

20. (1 pkt) Rozpiętość zarządzania to:

- a. liczba podwładnych bezpośrednio podległych menedżerowi,
- b. **liczba szczebli zarządzania w danej organizacji,**
- c. liczba wszystkich stanowisk w strukturze danej organizacji,

d. liczba stanowisk kierowniczych w strukturze danej organizacji.

Komentarz:

Rozpiętość zarządzania to liczba szczebli zarządzania w organizacji. Liczba podwładnych bezpośrednio podległych menedżerowi to rozpiętość kierowania.

***

21. (1 pkt) Spółką, w której co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia, a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika jest ograniczona, to spółka:

- a. z ograniczoną odpowiedzialnością,
- b. jawna,
- c. **komandytowa,**
- d. partnerska.

Komentarz:

Spółka komandytowa (w oznaczeniu skrótowym występująca jako „sp.k.”) to forma pośrednia pomiędzy spółkami osobowymi, a spółkami kapitałowymi, gdyż wprowadza dwa rodzaje wspólników (komplementariusza i komandytariusza) różniących się między sobą zakresem odpowiedzialności finansowej. **Komplementariusz** odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczeń – czyli tak jak wspólnik w spółce jawnej. Natomiast **komandytariusz** odpowiada wyłącznie do wysokości wniesionych do spółki udziałów (sumy komandytowej) – zgodnie z filozofią funkcjonowania spółki kapitałowej. Komandytariusz również uczestniczy w podziale zysku proporcjonalnie do wniesionego wkładu.

Spółka komandytowa prowadzi działalność pod własną firmą – firma powinna zawierać nazwisko przynajmniej jednego komplementariusza. Jeżeli w firmie spółki zostałyby umieszczone nazwisko komandytariusza, odpowiada on za zobowiązania spółki wobec osób trzecich tak jak komplementariusz.

***

22. (1 pkt) Która z perspektyw nie jest perspektywą *Balanced Scorecard* (Zrównoważonej Karty Wyników)

- a. **perspektywa pracowników,**
- b. perspektywa finansów,
- c. perspektywa procesów wewnętrznych,
- d. perspektywa wzrostu i rozwoju.

Komentarz:

Zrównoważona karta wyników (strategiczna karta wyników – *Balanced Scorecard*) to jedno z najbardziej rozpowszechnionych narzędzi zarządzania, które pojawiło się na początku lat dziewięćdziesiątych i bardzo szybko stało się najchętniej wykorzystywanym narzędziem wdrażania i realizacji strategii przedsiębiorstwa. Twórcami koncepcji strategicznej karty wyników byli Robert Kaplan i David Horton. Narzędzie wykorzystuje spójny zestaw wskaźników finansowych i pozafinansowych do diagnozy bieżącej pozycji organizacji, który pozwala ocenić spójność pomiędzy celami organizacji oraz podejmowanymi działaniami biznesowymi. W ramach strategicznej karty wyników wyróżnia się cztery główne perspektywy organizacji: finansową (ocena efektów finansowych wdrożonej strategii), klientów (monitoruje segmenty rynku, na obsłudze których koncentruje się przedsiębiorstwo), procesów wewnętrznych (tworzących wartość dla klienta) oraz rozwoju (pokazuje podstawy długoterminowego rozwoju i zdolności do poprawy pozycji konkurencyjnej).

***

23. (1 pkt) Bilans przedsiębiorstwa jest poprawny, jeżeli spełniony jest następujący warunek:
- pasywa + aktywa = wartość przedsiębiorstwa,
  - aktywa > pasywa,
  - pasywa > aktywa,
  - pasywa = aktywa.**

Komentarz:

Podstawową zasadą bilansu jest równość aktywów (majątku przedsiębiorstwa) z pasywami (źródłami jego finansowania). W każdym bilansie suma aktywów musi się równać sumie pasywów (różnice wyrównywane są stratą lub zyskiem).

***

24. (1 pkt) Świadomość własnej wartości, mnogość zadań wykonywanych równocześnie, przywiązywanie dużej wagi do życia prywatnego oraz oczekiwanie od pracodawcy ciągłego wyznaczania celów i przekazywania informacji zwrotnej to cechy charakterystyczne dla:
- generacji Y (*millenials*):**
  - generacji X,
  - generacji *baby boomers*,
  - pokolenia *mature*.

Komentarz:

Pokolenie Y to pokolenie urodzonych między późnymi latami 70-tymi a połową lat 90-tych. Cechami wyróżniającymi tę grupę jest świadomość własnej wartości, mnogość zadań wykonywanych równocześnie, przywiązywanie dużej wagi do życia prywatnego, oczekiwanie od pracodawcy ciągłego wyznaczania celów i przekazywania informacji zwrotnej.

***

25. (1 pkt) Głównym celem przedsiębiorstwa działającego w gospodarce rynkowej jest:
- osiąganie zysku,
  - zwiększanie wartości przedsiębiorstwa,**
  - przetrwanie,
  - ekspansja na rynki zagraniczne.

Komentarz:

Głównym celem każdego przedsiębiorstwa jest takie działanie na rynku w warunkach konkurencji, aby stale zwiększać swój udział w rynku, zwiększać wartość księgową przedsiębiorstwa i osiągać maksymalny zysk, który doprowadzi do wzrostu wartości całego przedsiębiorstwa.

Zwiększanie udziału rynkowego przyczynia się do wzrostu zysków, te z kolei przekładają się na wzrost wartości księgowej, co bezpośrednio doprowadza do wzrostu wartości rynkowej całego przedsiębiorstwa.

Najniżej w hierarchii celów przedsiębiorstwa rynkowego znajduje się przetrwanie (czyli osiągnięcie proggu rentowności), jeżeli przedsiębiorstwo osiągnie ten cel, dąży do zrównoważonego rozwoju, jeżeli ten cel zostanie osiągnięty, przedsiębiorstwo koncentruje się na maksymalizacji zysku i następnie maksymalizacji wartości w długim okresie.

***

26. (2 pkt) W przygotowanym przez Bank Światowy rankingu „Doing Business 2017”, w którym sklasyfikowano 190 państw pod względem warunków do prowadzenia biznesu, Polska zajęła:

- a. 24. miejsce,
- b. 62. miejsce,
- c. 132. miejsce,
- d. 162. miejsce.

Komentarz:

Doing Business to ranking państw uwzględniający warunki prowadzenia biznesu. Pozycja każdego z nich opiera się o 10 kategorii, są to m.in.: łatwość założenia firmy, uzyskiwanie pozwoleń na budowę, uzyskanie kredytu, rejestracja własności, ochrona inwestorów czy płacenie podatków. W rankingu *Doing Business 2017* Polska zajęła 24 miejsce. 62 lokatę Polska zajmowała w 2012 roku.

Pierwszą 30-tkę państw ww. rankingu przedstawiono w poniższej tabeli:

Rank	Economy	DTF score	
1	New Zealand	87.01	↑
2	Singapore	85.05	↑
3	Denmark	84.87	↑
4	Hong Kong SAR, China	84.21	↑
5	Korea, Rep.	84.07	↑
6	Norway	82.82	↑
7	United Kingdom	82.74	↑
8	United States	82.45	
9	Sweden	82.13	↑
10	Macedonia, FYR	81.74	↑
11	Taiwan, China	81.09	↑
12	Estonia	81.05	↑
13	Finland	80.84	
14	Latvia	80.61	↑
15	Australia	80.26	↑
16	Georgia	80.20	↑
17	Germany	79.87	
18	Ireland	79.53	↑
19	Austria	78.92	↑
20	Iceland	78.91	↑
21	Lithuania	78.84	↑
22	Canada	78.57	
23	Malaysia	78.11	
24	Poland	77.81	↑
25	Portugal	77.40	↑
26	United Arab Emirates	76.89	↑
27	Czech Republic	76.71	↑
28	Netherlands	76.38	↑
29	France	76.27	↑
30	Slovenia	76.14	↑

Całość na <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB17-Chapters/DB17-Overview.pdf>.

***

27. (2 pkt) Według zestawienia Interbrand najcenniejszą marką na świecie w 2017 r. jest:
- Coca-Cola,
  - Apple,**
  - Google,
  - Microsoft.

Komentarz:

Ranking 10 najcenniejszych marek świata wg Interbrand zaprezentowano poniżej:

2017 Rank	Brand	Sector	Change in Brand Value	Brand Value
01		Technology	+3%	184,154 \$m
02		Technology	+6%	141,703 \$m
03		Technology	+10%	79,999 \$m
04		Beverages	-5%	69,733 \$m
05		Retail	+29%	64,796 \$m
06		Technology	+9%	56,249 \$m
07		Automotive	-6%	50,291 \$m
08		Technology	+48%	48,188 \$m
09		Automotive	+10%	47,829 \$m
10		Business Services	-11%	46,829 \$m

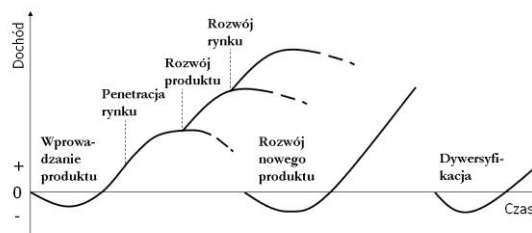
***

28. (2 pkt) Rekomendowaną strategią rozwoju niewielkiej, nowo utworzonej rodzinnej firmy w pierwszym etapie jej działalności jest:
- penetracja,**
  - rozwój produktu,
  - rozwój rynku,
  - dywersyfikacja.

Komentarz:

Sekwencję stosowania poszczególnych strategii ze względu na osiągnięte dochody i ryzyko przedstawia poniższy rysunek.

Cykl życia produktu a strategie wynikające z macierzy Ansoffa

Nowotworzona firma powinna w pierwszym etapie rozwoju skupić się na penetracji dotychczasowych rynków (wymaga to mniejszej wiedzy i mniejszych nakładów inwestycyjnych), a dopiero po pewnym czasie wprowadzić inne strategie.

***

29. (2 pkt) Kluczowym czynnikiem sukcesu dla sieci lodziarni oferujących naturalne wyroby nie jest:

- a. jakość oferowanego produktu,
- b. wzrost dochodów klientów,**
- c. wizerunek firmy,
- d. lokalizacja lodziarni.

Komentarz:

Wzrost dochodów klientów to czynnik w otoczeniu. Kluczowe czynniki sukcesu to mocne strony przedsiębiorstwa.

***

30. (2 pkt) Prezesem GPW w Warszawie jest:

- a. Marek Dietl,**
- b. Małgorzata Zaleska,
- c. Ludwik Sobolewski,
- d. Wiesław Rozłucki.

Komentarz:

Od czerwca 2017 roku prezesem GPW w Warszawie jest Marek Dietl.

***

31. (2 pkt) Strategia, w której każdemu produktowi przedsiębiorstwa przypisana jest odrębna (niezwiązana z nazwą przedsiębiorstwa) nazwa marki wraz z odmiennym sposobem jej pozycjonowania, to strategia:

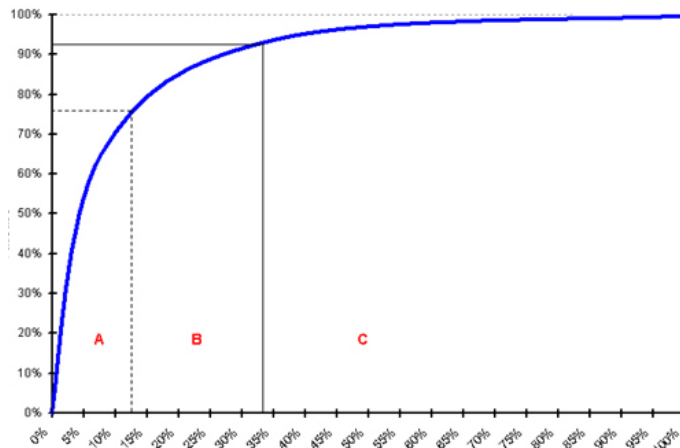
- a. marki indywidualnej,**
- b. marki grupowej,
- c. marki rodzinnej,
- d. marki łączonej.

Komentarz:

Przypisywanie odrębnych marek każdemu produktowi to strategia marki indywidualnej.

***

32. (2 pkt) Poniższy wykres przedstawia:

- a. **Zasadę Pareto,**
- b. rozkład normalny,
- c. ścieżkę krytyczną,
- d. zasadę Philipsa.

Komentarz:

Zasada Pareto zakłada, że mała część przyczyn danego zjawiska (około 20%) wywołuje przeważającą część skutków tego zjawiska (około 80%). Nazwa zasady pochodzi od nazwiska ekonomisty włoskiego Vilfredo Pareto, który sformułował tę zasadę badając nierównomierności podziału dochodu. Znalazła ona potwierdzenie w praktyce w wielu dziedzinach życia.

***

33. (2 pkt) Głównym celem tworzenia MVP (*Minimum Viable Product*), czyli produktu w wersji minimalnej, zawierającej tylko najważniejsze funkcjonalności, w przypadku startupu jest:

- a. **weryfikacja założeń przyjętego modelu biznesowego,**
- b. stworzenie kampanii promocyjnej,
- c. rozszerzenie grupy odbiorców o klientów wrażliwych cenowo,
- d. nasycenie rynku przez bezpłatną dystrybucję produktu.

Komentarz:

MVP, czyli "produkt o minimalnej koniecznej użyteczności to pierwsza wersja produktu lub usługi, która pozwala wstępnie zweryfikować założenia przyjętego modelu biznesowego.

***

34. (2 pkt) Najbardziej powszechne źródło finansowania w startupach (wg raportu Fundacji Startup Poland z 2016 r.) to:

- a. **środki własne,**
- b. dotacje z UE,
- c. crowdfunding,
- d. kredyt bankowy.

Komentarz:

Najpopularniejszym źródłem finansowania w startupach jest wykorzystywanie środków własnych (w badaniach Fundacji Startup Poland 79% wskazań w wielokrotnym wyborze). Kolejne na liście dotacje z UE wskazało 24% respondentów. Mało popularną formą finansowania startupów jest kredyt (6%). Crowdfunding wskazywany był przez zaledwie co pięćdziesiątego badanego.

Pełny raport dostępny pod:

<http://startuppoland.org/wp-content/uploads/2016/09/Startup-Poland-Raport-2016-16.pdf>

***

35. (2 pkt) Metoda doskonalenia przedsiębiorstwa polegająca na uczeniu się od najlepszych to:

- a. metoda ścieżki krytycznej,
- b. benchmarking,**
- c. metoda przypadków krytycznych,
- d. analiza luki strategicznej.

Komentarz:

Benchmarking jest metodą skupioną na analizie rozwiązań stosowanych w przez inne firmy (najczęściej przez liderów rynkowych) w celu usprawnienia procesów we własnej organizacji.

***

36. (2 pkt) Od 1 stycznia 2017 r. minimalna stawka godzinowa dla zleceniobiorców w Polsce wynosi:

- a. 13 zł brutto za godzinę,**
- b. 15 zł brutto za godzinę,
- c. 10 zł netto za godzinę,
- d. 4 euro za godzinę (przeliczone wg średniego kursu NBP).

Komentarz:

Minimalna stawka godzinowa dla zleceniobiorców od 1 stycznia 2017 wynosi 13 zł brutto.

***

37. (2 pkt) *Assessment center* służy przede wszystkim do:

- a. planowania kadr,
- b. oceniania kandydatów do pracy,**
- c. motywowania pracowników,
- d. przyjaznego zwalniania pracowników.

Komentarz:

Technika *assessment center* wspomaga proces selekcji nowych pracowników. Ma na celu głównie ocenę „miękkich” kompetencji kandydatów, takich jak: odporność na stres, umiejętność pracy w grupie, zdolności przekonywania i kreatywności.

***

38. (2 pkt) Technika służącą do szacowania wielkości trudnych do określenia jest:

- a. burza mózgów,
- b. technika delficka,**
- c. analiza ABC,
- d. analiza morfologiczna.

Komentarz:

Technika delficka to technika wykorzystywana do opracowywania prognoz lub do określenia w sposób szacunkowy wielkości, co do których brak wystarczających danych (np. w przypadku próby oszacowania, ile procent swoich dochodów gospodarstwa domowe będą przeznaczały na rozrywkę w 2030 roku). Technika polega na badaniu opinii ekspertów.

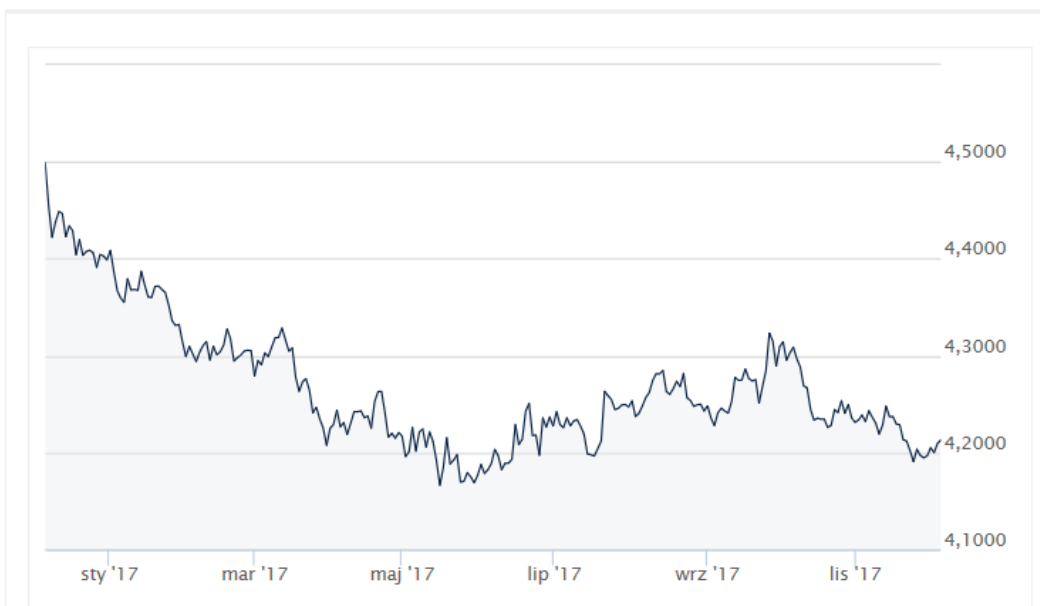
***

39. (2 pkt) W środę 6 grudnia 2017 r. średni kurs EUR/PLN wyniósł:

- a. poniżej 3,8 zł
- b. <3,8 zł, 4 zł>,
- c. <4 zł, 4,4 zł>,**
- d. powyżej 4,4 zł.

Komentarz:

Poniższy wykres przedstawia kurs EUR/PLN w ostatnim roku. Jedynie 2 stycznia 2017 r. średni kurs przekroczył 4,4 zł za euro – w całym roku aż do dnia poprzedzającego szkolny etap olimpiady kurs utrzymywał się w przedziale <4; 4,4 zł>.

***

40. (2 pkt) W obecnej kadencji Komisji Europejskiej przedstawiciel Polski zajmuje stanowisko komisarza do spraw:

- a. rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości oraz małych i średnich przedsiębiorstw,**
- b. badań, nauki i innowacji,
- c. budżetu i zasobów ludzkich,
- d. transportu.

Komentarz:

Polsce w obecnej kadencji Komisji Europejskiej przypadło stanowisko komisarza do spraw rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Komisarzem jest Elżbieta Bieńkowska.

***

41. (2 pkt) Jeżeli negocjator najpierw proponuje rozwiązanie mniej korzystne dla drugiej strony, a następnie bardziej korzystne, to stosuje technikę:
- a. **kontrastu,**
  - b. niedostępności,
  - c. zaangażowania i konsekwencji,
  - d. prośby.

Komentarz:

Technika kontrastu polega na pokazaniu najpierw rozwiązania mniej korzystnego (np. znacznie droższego produktu, którego klient i tak nie kupi), a następnie rozwiązania bardziej korzystnego (drogi produkt, droższy niż w innych sklepach, ale przez to, że klient jego cenę będzie porównywał z produktem pierwszym, ta druga propozycja wyda mu się znacznie atrakcyjniejsza).

***

42. (2 pkt) Która z cech nie opisuje roli państwa wg etatystów:
- a. zapewnia pracę i godziwą płacę,
  - b. chroni rynek krajowy,
  - c. chroni przedsiębiorstwa państwowe przed bankructwem,
  - d. **ogranicza swoją aktywność do niezbędnego minimum.**

Komentarz:

Etatyzm, to doktryna, która uznaje konieczność ingerencji państwa w gospodarkę, ze względu na ułomności mechanizmu rynkowego. Państwo wg etatystów:

- ▶ Podejmuje kluczowe decyzje rozwojowe,
- ▶ Zapewnia pracę i godziwą płacę,
- ▶ Troszczy się o najbiedniejszych i najsłabszych,
- ▶ Chroni rynek krajowy,
- ▶ Odpowiada za produkt krajowy,
- ▶ Jest właścicielem większości przedsiębiorstw,
- ▶ Chroni przedsiębiorstwa państwowe przed bankructwem

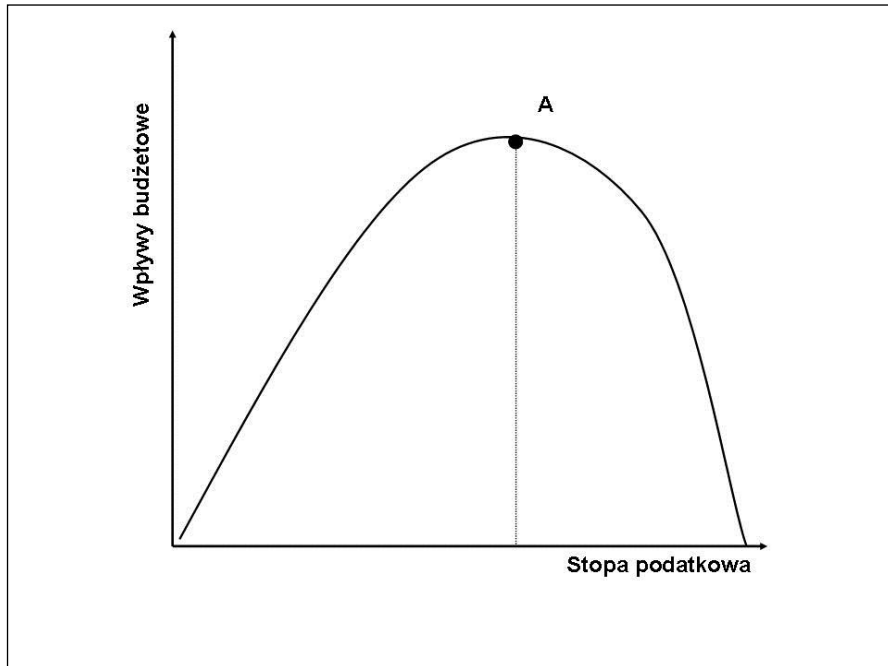
***

43. (2 pkt) Krzywa Laffera pokazuje relacje między:
- a. wielkością bezrobocia i inflacją,
  - b. **dochodami budżetowymi i wysokością podatków,**
  - c. inflacją i PKB,
  - d. zmianą kursu walutowego i bilansem handlowym.

Komentarz:

Wysokość podatków wpływa na wysokość dochodów budżetowych. Jednak zwiększanie obciążeń podatkowych nie zawsze zwiększa dochody państwa. Po przekroczeniu pewnego poziomu stopy podatkowej podmioty ograniczają swoją działalność, gdyż staje się ona mniej opłacalna lub unikają płacenia podatków, np. przechodząc do szarej strefy. Zależność tę opisuje tzw. krzywa Laffera, którą przedstawia poniższy rysunek. Podwyższenie stopy

opodatkowania ponad wysokość optymalnej stawki podatkowej zmniejszy dochody budżetowe z tego podatku.

***

44. (2 pkt) Poniższy wykres przedstawia procentowe wartości jednego ze wskaźników gospodarczych w Polsce w latach 2000-2017.

Na wykresie przedstawiono:

- a. inflację,
- b. zmianę PKB,
- c. bezrobocie naturalne,
- d. deficyt budżetowy.

Komentarz:

Wykres przedstawia inflację (z charakterystyczną deflacją w latach 2014-16).

***

45. (2 pkt) Która z poniższych zasad nie jest zasadą przeprowadzania „burzy mózgów”?
- Nie wolno krytykować zgłaszanego pomysłu.
  - Wszystkie, nawet najbardziej absurdalne pomysły są zapisywane.
  - Podczas każdego wystąpienia uczestnik zgłasza tylko jeden pomysł.
  - Zgłaszając pomysł, uczestnik podaje kilka argumentów uzasadniających proponowane rozwiązanie.**

Komentarz:

Burza mózgów jest intuicyjną techniką poszukiwania pomysłów rozwiązań problemów. Polega ona na poszukiwaniu pomysłów przez zespół dyskutantów, który powinien składać się z kilkunastu osób (do 15 osób), w skład zespołu powinni wchodzić specjaliści z danej dziedziny (40 – 70% składu zespołu), specjaliści z dziedzin pokrewnych (20 – 50 % składu zespołu), członkowie charakteryzujący się szeroką wiedzą ogólną z wielu dziedzin, nie związaną z danym problemem (10 –30 % składu zespołu). Członkowie zespołu powinni być równi sobie rangą, co ułatwia wytworzenie wśród członków zespołu atmosfery swobody i nieskrępowania. Ze składu zespołu wybiera się przewodniczącego, który przygotowuje spotkanie zespołu, przedstawia problem do rozwiązania oraz kieruje pracami zespołu przestrzegając zasad burzy mózgów, oraz sekretarza, który rejestruje zgłaszane pomysły w sposób widoczny dla członków zespołu oraz ewidencjonuje zgłaszane pomysły. Na pierwszej sesji zespół wytwarza pomysły rozwiązań problemów. Podczas tej sesji należy zgłaszać wszystkie pomysły, które się nasuwają, nie należy oceniać zgłaszanych pomysłów.

Klasyczna burza mózgów powinna zostać przeprowadzona z poszanowaniem następujących zasad:

- Zgłaszane pomysły nie mogą podlegać ocenie.
- Zgłaszane pomysły mogą być modyfikowane i doskonalone.
- Pomysły są wspólną własnością uczestników sesji.
- Uczestnicy zgłaszają pomysły w sposób zwięzły.
- Podczas każdego wystąpienia uczestnik zgłasza tylko jeden pomysł.

***

46. (2 pkt) W przypadku dóbr komplementarnych zwiększenie ceny jednego dobra doprowadzi do:
- zmniejszenia popytu na drugie dobro,**
  - zwiększenia popytu na drugie dobro,
  - zwiększenia ceny drugiego dobra,
  - zmniejszenia ceny drugiego dobra.

Komentarz:

Dobra komplementarne, to dobra, które zaspokajają potrzebę wtedy, gdy są konsumowane łącznie (np. narty, buty i wiązania narciarskie). Zwiększenie ceny jednego dobra komplementarnego (przy pozostałych czynnikach niezmiennych) powoduje, że popyt na pozostałe dobra komplementarne zmniejsza się (jeżeli zdrożeją narty, ludzie nie tylko będą kupować mniej nart, ale również mniej butów i wiązań).

***

47. (2 pkt) Metodą obliczania wielkości PKB nie jest:
- metoda sumowania produktów finalnych,
  - metoda sumowania produktów pośrednich,**
  - metoda sumowania dochodów właścicieli czynników wytwórczych,
  - metoda sumowania wydatków poniesionych na dobra finalne.

Komentarz:

Aby obliczyć wielkość produktu krajowego brutto, można zastosować jedną z trzech metod:

- Sumowanie produktów,
- Sumowanie dochodów,
- Sumowanie wydatków.

Metoda sumowania produktów polega na sumowaniu wartości produkcji dóbr i usług wytworzonych w danym roku w gospodarce. Aby uniknąć kilkakrotnego wliczania produktów wykorzystywanych jako czynniki produkcji w dalszych procesach produkcyjnych, stosuje się zasadę uwzględniania wyłącznie dóbr finalnych.

Metoda sumowania dochodów właścicieli czynników wytwórczych uwzględnia dochody (płace i zyski) podmiotów gospodarczych uczestniczących w wytwarzaniu produktu krajowego brutto. Można bowiem przyjąć, że każdy element wartości wyprodukowanych w danym roku w gospodarce dóbr znajduje odzwierciedlenie w wynagrodzeniu właściciela czynnika wytwórczego.

Metoda sumowania wydatków, która polega na wliczaniu do PKB wszystkich wydatków na dobra finalne ponoszone w danym roku przez wszystkie podmioty gospodarcze.

***

48. (2 pkt) Komunikat: „Historia, którą pani opowiada, jest niezwykle zajmująca. Proszę kontynuować, śmiało!” to przykład:

- a. parafrazowania,
- b. odzwierciedlania,
- c. podążania,**
- d. klaryfikacji.

Komentarz:

Przedstawiony powyżej komunikat to przykład techniki aktywnego słuchania nazywanej podążaniem. Polega ona na zachęcaniu mówiącego do kontynuowania wypowiedzi, namawianiu do dalszej konwersacji. Stosujący technikę podążania może przykładowo wyrażać swoje odczucia dotyczące wypowiedzianych kwestii, może zadawać pytania sugerujące zrozumienie treści, zainteresowanie tematem oraz chęć pozyskania dalszych informacji.

***

49. (2 pkt) Ukryci mistrzowie (*hidden champions*) to:

- a. wąsko wyspecjalizowane małe lub średnie przedsiębiorstwa, które osiągnęły znaczący udział w globalnym rynku,**
- b. firmy wirtualne, które osiągnęły pozycję lidera dzięki wykorzystaniu nowych technologii,
- c. firmy, których wycena przekroczyła 1 mld USD,
- d. firmy, które nie dostarczają towarów pod własną marką, ale są podwykonawcami największych marek sektora.

Komentarz:

Gdy potencjał konkurencyjny przedsiębiorstwa nie pozwala na bezpośrednią rywalizację z przedsiębiorstwami globalnymi, zalecaną strategią jest znalezienie niszy, która będzie generowała wystarczające dochody, a z drugiej strony będzie nieatrakcyjna (zbyt mała) dla firm globalnych. Czasami przedsiębiorstwo, które działa w niszy, może osiągnąć dominującą pozycję rynkową w skali światowej – gdyż nie narażone na bezpośrednią walkę konkurencyjną z największymi światowymi przedsiębiorstwami może systematycznie wzmacniać swoją pozycję konkurencyjną i przenosić swój sprawdzony model biznesowy na nowe rynki zagraniczne. Przedsiębiorstwo, które osiąga duże zyski wykorzystując swoją pozycję w niszowym sektorze, nazywane jest ukrytym mistrzem (*hidden champion*).

***

50. (2 pkt) Przejęcie za opłatą sprawdzonego i opracowanego przez inny podmiot pomysłu biznesowego, a następnie wdrożenie go we własnym zakresie przy wsparciu inicjatora tego pomysłu, to:
- a. wykup menedżerski,
  - b. fuzja,
  - c. **franczyza,**
  - d. inwestycja typu *green-field*.

Komentarz:

Franczyza to model biznesu polegający na ścisłej współpracy między niezależnymi przedsiębiorstwami - francyzodawcą i francyzobiorcami. Francyzodawca zezwala francyzobiorcom na używanie swojej marki, *know-how*, wiedzy technicznej, nakładając jednocześnie obowiązek prowadzenia działalności zgodnie z jego standardami. Francyzobiorca dzięki temu może rozpocząć działalność oferując sprawdzony i znany na rynku produkt (pod warunkiem, że ma wymagane środki finansowe). Francyzobiorca w zamian za tę możliwość przekazuje francyzodawcy część swoich obrotów, zysków bądź stałą wymienioną w umowie kwotę.

Franczyza jest korzystna dla obu stron umowy – francyzobiorcy pozwala zmniejszyć ryzyko prowadzenia działalności biznesowej pod swoją marką, a francyzodawcy oprócz przychodów pozwala szybko rozbudować sieć dystrybucji (warunkiem jest oferowanie dobrego produktu i sprawdzonego modelu biznesowego). W oparciu o francyzę działa w Polsce wiele sieci (stacje benzynowe, restauracje, pizzerie, salony odzieżowe, punkty usługowe, serwisy samochodowe, zakłady fryzjerskie itd.).

***